

Vec C-150/24 [Aroja]ⁱ

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

27. február 2024

Vnútroštátny súd:

Korkein oikeus

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

27. február 2024

Žalobca:

A

Žalovaný:

Rikoskomisario B

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Neodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

K O R K E I N O I K E U S

(Najvyšší súd, Fínsko)

ROZHODNUTIE**vyhlásené**
27. februára 2024**Vec č. 1(11)**

R2023/945

Č.

321

ŽALOBCA

A

ŽALOVANÝ:

Rikoskomisario B (komisár kriminálnej polície
B, Fínsko)

VEC

Sťažnosť týkajúca sa zaistenia cudzinca

NÁVRH NA UPLATNENIE NALIEHAVÉHO KONANIA

Korkein oikeus (Najvyšší súd, Fínsko) navrhuje, aby bol tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prejednaný v naliehavom prejudiciálnom konaní podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Táto vec sa týka otázok výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98) (ďalej len „smernica o návrate“), ktorá vychádza z hlavy V tretej časti ZFEÚ. Žalobca bol zaistený na účely odsunu podľa smernice o návrate. Prebehli štyri po sebe nasledujúce zaistenia (prvé od 10. septembra 2022 do 23. novembra 2022, druhé od 5. decembra 2022 do 15. marca 2023, tretie od 11. septembra 2023 do 18. januára 2024 a štvrté, ktoré stále trvá, od 7. februára 2024). Otázka predložená Korkein oikeus (Najvyšší súd) sa týka zákonnosti tretej lehoty zaistenia, ktorá sa už skončila. Na účely následného posúdenia zákonnosti tretej lehoty zaistenia nemôže Korkein oikeus (Najvyšší súd) nariadiť prepustenie A na slobodu. Na účely výpočtu maximálnej dĺžky pozbavenia osobnej slobody A však odpovede na prejudiciálne otázky umožnia určiť najmä to, či sa uvedené lehoty zaistenia majú sčítať. Ak to tak je, nebude podľa smernice o návrate existovať právny základ na odôvodnenie zaistenia A, keď sa na jar 2024 dosiahne maximálna lehota.

Ak návrhu na naliehavé konanie nemožno vyhovieť z vyššie uvedených dôvodov, Korkein oikeus (Najvyšší súd) subsidiárne navrhuje, aby sa vec prejedнала v skrátenom konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z dôvodu, že povaha veci si v každom prípade a z vyššie uvedených dôvodov vyžaduje, aby sa vec prejedнала čo najskôr.

ŽIADOSŤ O ZACHOVANIE DÔVERNOSTI

Käräjäoikeus (Súd prvej inštancie, Fínsko) a hovioikeus (Odvolací súd, Fínsko) nariadili utajenie totožnosti A, žiadateľa o azyl, do 15. septembra 2083, v súlade s § 6 ods. 1 bod 2 laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa (zákon o verejnosti konaní pred všeobecnými súdmi). Korkein oikeus (Najvyšší súd) preto s odkazom na článok 95 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora navrhuje, aby bola anonymita A zachovaná aj v tomto konaní na Súdnom dvore.

ROZHODNUTIE KORKEIN OIKEUS (NAJVYŠŠÍ SÚD)

Predmet sporu

- 1 Vec sa týka prípadu štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného na účely odsunu v situácii, ktorá sa riadi smernicou o návrate. Prvou otázkou je, či by sa pri stanovovaní maximálnych lehôt zaistenia uvedených v článku 15 ods. 5 a 6 smernice o návrate mali vždy zohľadniť predchádzajúce lehoty zaistenia, a ak nie, za akých okolností by sa tieto lehoty nemali na účely stanovenia maximálnych lehôt zaistenia zohľadniť. Ak by sa doby zaistenia mali počítať tak, že by sa už dosiahla pôvodná maximálna lehota šiestich mesiacov stanovená v článku 15 ods. 5 smernice o návrate, vzniká takisto otázka, či okolnosti, za ktorých bola prekročená maximálna lehota šiestich mesiacov, mal súd preskúmať z úradnej povinnosti ešte pred dosiahnutím tejto maximálnej lehoty alebo aspoň bezodkladne po tomto okamihu. Ak sa súdna kontrola vykonala až po čase, keď sa vykonať mala, vzniká takisto otázka, aké právne dôsledky by mala mať takáto procesná chyba, a najmä či by mala viesť k prepusteniu osoby zaistej na účely odsunu, aj keď boli splnené všetky hmotnoprávne podmienky zaistenia.

Relevantné skutkové okolnosti

Okolnosti predchádzajúce sporu

- 2 A, štátny príslušník Maroka, prišiel do Fínska nelegálne 10. septembra 2022. V čase jeho príchodu sa na neho vzťahoval zákaz vstupu do schengenského priestoru, ktorý mu Holandsko uložilo po tom, ako počas azylového konania, ktoré tam začal, zmizol. Pred príchodom do Fínska požiadal o azyl aj vo Švédsku a vo Švajčiarsku.
- 3 Dňa 10. septembra 2022 bol A. zaistený vo Fínsku z dôvodov uvedených v § 121 (813/2015) ods. 1 bodoch 1 až 3 ulkomaalaislaki (301/2004) [zákon o cudzincoch (301/2004)], ktorý zodpovedá článku 15 ods. 1 smernice o návrate. Rozhodnutím z 25. októbra 2022 maahanmuuttovirasto (Imigračný úrad, Fínsko) poslal A späť do Maroka. Dňa 29. októbra 2022 požiadal A o azyl vo Fínsku. Dňa 24. novembra 2022 imigračný úrad zamietol žiadosť o azyl ako zjavne neopodstatnenú, poslal A späť do Maroka a uložil mu dvojročný zákaz vstupu do schengenského priestoru. Uznesením z 5. januára 2023 Turun hallinto-oikeus (Správny súd v Turku, Fínsko) zamietol žiadosť A o odklad výkonu rozhodnutia o odsune a následne rozhodnutím z 19. decembra 2023 zamietol odvolanie A týkajúce sa azylu. Z odôvodnenia rozhodnutia vo veci samej, ktoré vydal hallinto-oikeus (správny

súd), vyplýva, že niektoré dožiadania o prijatie späť, ktoré predložil imigračný úrad iným členským štátom, neboli úspešné a že hallinto-oikeus (správny súd) rozhodol, že imigračný úrad správne dospel k záveru, že je príslušným orgánom na posúdenie žiadosti A o azyl podľa článku 17 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (nariadenie Dublin III).

- 4 A bol zaistený podľa § 121 zákona o cudzincoch, prvý raz od 10. septembra 2022 do 23. novembra 2022, druhý raz od 5. decembra 2022 do 15. marca 2023 a tretí raz od 11. septembra 2023 do 18. januára 2024. Korkein oikeus (Najvyšší súd) skúma zákonnosť tretej lehoty zaistenia. Tretia lehota zaistenia bola prerušená 18. januára 2024 po úteku A do Dánska. Dňa 7. februára 2024 polícia A zaistila na základe nového rozhodnutia po tom, ako bol A vrátený z Dánska do Fínska podľa dublinského nariadenia. Podľa Korkein oikeus (Najvyšší súd) táto štvrtá lehota zaistenia stále trvá. Lehoty zaistenia vychádzali z potreby zaručiť prípravu odsunu z krajiny alebo výkon rozhodnutia o tomto odsune v súlade s § 121 ods. 1 bodmi 1 a 3 zákona o cudzincoch a v prvom prípade aj z potreby zistiť totožnosť v súlade s bodom 2 uvedeného odseku. Pokiaľ ide o obdobie medzi dátumom podania žiadosti o azyl 29. októbra 2022 a dátumom vydania uznesenia o výkone rozhodnutia hallinto-oikeus (správny súd) 5. januára 2023, zo spisu vyplýva, že zaistenie bolo založené aj na potrebe zaručiť spracovanie žiadosti o azyl v súlade s § 121 ods. 1 bodom 1 zákona o cudzincoch.
- 5 Na odôvodnenie zaistenia polícia uviedla zmiznutie A v rôznych členských štátoch vrátane Fínska počas azylového konania, jeho negatívny postoj k návratu do Maroka, trestné činy, ktorých sa dopustil počas pobytu vo Fínsku, jeho nepravdivé vyhlásenie o dátume narodenia a totožnosti pri príchode do Fínska a nesplnenie povinnosti hlásiť sa príslušným orgánom v lete 2023 uloženej ako alternatívne opatrenie k zaisteniu. Tieto dôvody sa čiastočne prejavili až po skončení druhej lehoty zaistenia, a preto predstavovali nové dôvody na odôvodnenie tretej lehoty zaistenia, ktorá sa začala 11. septembra 2023. Rozhodnutie o vrátení sa vykonávalo postupne a v spolupráci s marockými orgánmi počas rôznych lehôt zaistenia a medzi nimi.
- 6 Tretia lehota zaistenia A, ktorú Korkein oikeus (Najvyšší súd) skúma, sa začala rozhodnutím polície z 11. septembra 2023 prijatým podľa § 121 ods. 1 bodov 1 a 3 zákona o cudzincoch. Podľa tohto policajného rozhodnutia, s ohľadom na predchádzajúce doby zaistenia, bol už A zaistený celkovo päť mesiacov a 23 dní a boli splnené podmienky na prekročenie pôvodnej maximálnej lehoty šiestich mesiacov, keďže výkon odsunu sa oneskoril z dôvodu odmietania spolupráce A pri výkone rozhodnutia o návrate a z dôvodu, že doklady potrebné na návrat ešte neboli z Maroka získané. Polícia prípad postúpila Helsingin käräjäoikeus (Súd prvej inštancie Helsinki, Fínsko), aby preskúmal podmienky zaistenia, a predložila mu aj svoje rozhodnutie z 11. septembra 2023. Na pojednávaní pred Helsingin

käräjäoikeus (Súd prvej inštancie Helsinki) 15. septembra 2023 neboli podmienky prekročenia maximálnej šesťmesačnej lehoty preskúmané vzhľadom na predložené dôkazy a neboli uvedené ani v rozhodnutí súdu prvej inštancie. Podľa informácií uvedených v rozhodnutí polície z 11. septembra 2023 bolo toto rozhodnutie oznámené samotnému A.

- 7 Po rozhodnutí Helsingin käräjäoikeus (Súd prvej inštancie Helsinki) z 15. septembra 2023 tento prípad zaistenia 7. decembra 2023 opätovne prejednal Etelä-Karjalan käräjäoikeus (Súd prvej inštancie Južná Karélia, Fínsko), ktorý z úradnej moci uskutočnil pojednávanie, keď sa ukázalo, že pôvodná maximálna lehota zaistenia v trvaní šiestich mesiacov mohla byť prekročená.

Rozhodnutie Etelä-Karjala käräjäoikeus (Súd prvej inštancie Južná Karélia) zo 7. decembra 2023

- 8 Käräjäoikeus (súd prvej inštancie) vo svojom rozhodnutí rozhodol po prvé, že trvanie rôznych dôb zaistenia sa má počítať, pretože hoci od predchádzajúceho zaistenia uplynul určitý čas a vo veci došlo k určitým zmenám, stále ide o zabezpečenie výkonu toho istého rozhodnutia o odsune. Po druhé käräjäoikeus (súd prvej inštancie) dospel k záveru, že boli splnené podmienky na prekročenie šesťmesačnej lehoty, ako aj všetky ostatné hmotnoprávne podmienky na predĺženie zaistenia. Po tretie käräjäoikeus (súd prvej inštancie) dospel k záveru, že A by nemal byť prepustený len z dôvodu, že sa vo veci neuskutočnilo žiadne pojednávanie z úradnej moci, keď celková lehota zaistenia presiahla šesť mesiacov. Käräjäoikeus (súd prvej inštancie) nariadil, aby žalobca zostal zaistený.

Rozhodnutie Itä-Suomen hovioikeus (Odvolací súd pre východné Fínsko, Fínsko) z 19. decembra 2023

- 9 A podal 7. decembra 2023 odvolanie proti rozhodnutiu Etelä-Karjalan käräjäoikeus (Súd prvej inštancie Južná Karélia) na Itä-Suomen hovioikeus (Odvolací súd pre východné Fínsko), ktorý toto odvolanie zamietol. Vo svojom odôvodnení hovioikeus (odvolací súd) okrem iného dospel k záveru, že v súlade s § 128 zákona o cudzincoch je opätovné preskúmanie vo veci zaistenia podmienené žiadosťou zaistenej osoby a že A o takéto opätovné preskúmanie nepožiadala napriek tomu, že polícia vo svojom rozhodnutí z 11. septembra 2023 uviedla podmienky uplatniteľné na prekročenie šesťmesačnej lehoty. Z týchto dôvodov by A nemal byť prepustený na slobodu len z dôvodu, že käräjäoikeus (súd prvej inštancie) pred uplynutím maximálnej lehoty šiestich mesiacov nerozhodol z úradnej moci o uvedených podmienkach.

Opravný prostriedok na Korkein oikeus (Najvyšší súd)

- 10 A podal proti rozsudku hovioikeus (odvolací súd) z 19. decembra 2023 kasačný opravný prostriedok. A napadol zákonnosť zaistenia len z toho dôvodu, že sa otázka prekročenia maximálnej šesťmesačnej lehoty neriešila v súlade so stanoveným postupom.

- 11 Odporca, komisár kriminálnej polície, požaduje zamietnutie opravného prostriedku. Komisár kriminálnej polície sa domnieva, že vzhľadom na zmeny vo veci je tretia doba zaistenia, ktorá začala plynúť 11. septembra 2023, nová, takže pôvodná maximálna šesťmesačná lehota v tomto prípade ani nebola prekročená, a že A nemal byť prepustený z dôvodov, na ktoré sa odvoláva, pričom dôvody zaistenia boli v každom prípade splnené.

Právny rámec

Právo Únie

- 12 V článku 6 Charty základných práv Európskej únie sa uvádza právo na slobodu a v článku 52 ods. 3 sa uvádza, že v rozsahu, v akom Charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv stanovených v uvedenom dohovore. Z článku 5 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vyplýva, že aby sa pozbavenie osobnej slobody považovalo za zákonné, musí sa uskutočniť v súlade s postupom stanoveným zákonom. V odseku 4 toho istého článku sa stanovuje právo požadovať zrýchlené preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody a právo byť prepustený, ak opatrenie nie je zákonné.
- 13 Riešenie prejednávaného sporu závisí najmä od výkladu článku 15 ods. 3, 5 a 6 smernice o návrate.
- 14 V odôvodnení 16 smernice o návrate sa uvádza odkaz na cieľ obmedziť zaistenie a uplatňovať zásadu proporcionality.
- 15 V odporúčaní Komisie (EÚ) 2017/2338 zo 16. novembra 2017, ktorým sa stanovuje spoločná „príručka o návrate“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní úloh spojených s návratom, sa uvádza najmä toto:

„14.5 Opätovné zaistenie navrátilcov

Maximálna lehota zaistenia, ktorá je stanovená v smernici o návrate, nesmie byť narušená okamžitým opätovným zaistením navrátilcov po ich prepustení zo zaistenia.

Opätovné zaistenie tej istej osoby v neskoršej fáze môže byť oprávnené len v prípade, ak došlo k významnej zmene relevantných okolností (napríklad vydanie potrebných dokladov treťou krajinou alebo zlepšenie situácie v krajine pôvodu, čo umožňuje bezpečný návrat), ak touto zmenou vzniká ‚odôvodnený predpoklad na odsun‘ v súlade s článkom 15 ods. 4 smernice o návrate a ak sú splnené všetky ostatné podmienky týkajúce sa pristúpenia k zaisteniu na základe článku 15 danej smernice.“

Vnútroštátne právo

16 Všeobecné podmienky prijímania preventívnych opatrení týkajúcich sa cudzincov sú stanovené v § 117a (813/2015) zákona o cudzincoch. V súlade s odsekom 1 (49/2017) bodom 2 tohto paragrafu sa na cudzinca môže vzťahovať preventívne opatrenie podľa § 118 až § 122 a § 122a, ak je to potrebné a primerané na prípravu alebo zabezpečenie výkonu rozhodnutia o jeho odsune alebo na inú kontrolu jeho odchodu z krajiny. V odseku 3 uvedeného paragrafu sa stanovuje najmä to, že preventívne opatrenie sa musí zrušiť, hneď ako už nie je potrebné na zabezpečenie prijatia rozhodnutia alebo jeho výkonu.

17 Osobitné podmienky zaistenia sú stanovené v § 121 ods. 1 bodoch 1 až 4 zákona o cudzincoch (813/2015) takto:

„§ 121

Podmienky zaistenia

Ak preventívne opatrenia uvedené v § 118 až § 120 nestačia, cudzinec môže byť zaistený na základe individuálneho posúdenia, ak:

1. so zreteľom na osobné alebo iné pomery cudzinca existuje dôvodné podozrenie, že cudzinec sa môže skrývať, ujsť alebo akokoľvek inak významne brániť prijatiu rozhodnutia, ktoré sa ho týka, alebo výkonu rozhodnutia o jeho odsune;
2. zaistenie je potrebné na zistenie totožnosti cudzinca;
3. cudzinec spáchal trestný čin alebo je podozrivý zo spáchania trestného činu a zaistenie je potrebné na zaručenie prípravy alebo výkonu rozhodnutia o odsune;
4. cudzinec počas zaistenia podal novú žiadosť o medzinárodnú ochranu primárne s cieľom oddialiť výkon rozhodnutia o odsune alebo mu zabrániť.“

18 V § 123 (813/2015) zákona o cudzincoch sú vymedzené správne orgány príslušné rozhodovať o zaistení a v § 124 ods. 1 a 2 (49/2017) je stanovená povinnosť orgánu zaistenie bezodkladne oznámiť súdu prvej inštancie a povinnosť súdu prvej inštancie prejednať vec zaistenia do štyroch dní od zaistenia. Ide o súdnu kontrolu počiatkovej fázy zaistenia, a preto sa vykonáva z úradnej moci. Podľa § 126 ods. 1 zákona súd prvej inštancie nariadi okamžité prepustenie zaisteného cudzinca, ak podmienky zaistenia nie sú splnené.

19 Pokiaľ ide o ďalšie fázy zaistenia, v § 127 ods. 1 (195/2011) a § 128 ods. 1 a 2 (646/2016) zákona sa stanovuje toto:

„§ 127

Prepustenie zaistenej osoby

Orgán, ktorý sa prípadom zaoberá, musí nariadiť prepustenie zaistenej osoby, hneď ako prestanú byť splnené podmienky na jej zaistenie. Zaistená osoba musí byť prepustená najneskôr do šiestich mesiacov od prijatia rozhodnutia o zaistení. Doba zaistenia môže byť dlhšia, najviac však 12 mesiacov, ak zaistená osoba nespolupracuje pri výkone návratu alebo ak z tretej krajiny neboli získané doklady potrebné na návrat a výkon odsunu z týchto dôvodov mešká.

...

§ 128

Opätovné preskúmanie veci käräjäoikeus (súd prvej inštancie)

Ak nebolo nariadené prepustenie zaisteného cudzinca, súd prvej inštancie, v obvode ktorého sa nachádza miesto zaistenia zaistenej osoby, musí na jej žiadosť vec týkajúcu sa zaistenia opätovne preskúmať.... Vec sa musí prejednať bezodkladne, najneskôr do štyroch dní od podania žiadosti. Vec týkajúcu sa zaistenia však nie je potrebné opätovne preskúmať pred uplynutím dvojtýždňovej lehoty, ktorá začína plynúť od rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým sa nariadilo predĺženie zaistenia dotknutej osoby v príslušnom mieste zaistenia. Na účely výpočtu lehôt uvedených v tomto odseku sa neuplatňuje § 5 laki säädettyjen määräaikain laskemisesta (zákon o výpočte lehôt).

Na žiadosť zaistenej osoby musí käräjäoikeus (súd prvej inštancie) vec opätovne preskúmať aj pred uplynutím lehoty uvedenej v odseku 1, ak je to potrebné z dôvodu skutočnosti, ktorá vyšla najavo po predchádzajúcom preskúmaní. Orgán, ktorý sa prípadom zaoberá, musí bezodkladne informovať zaistenú osobu a jej zástupcu o každej významnej zmene okolností, ktoré sú dôvodom na opätovné preskúmanie, pokiaľ zaistená osoba nebola prepustená podľa § 127 ods. 1.

...

Potreba prejudiciálneho rozhodnutia

Prvá otázka

- 20 Vec sa týka po prvé určenia maximálnych lehôt zaistenia uvedených v článku 15 ods. 5 a 6 smernice o návrate v situácii, keď bol štátny príslušník tretej krajiny zaistený na účely odsunu počas niekoľkých po sebe nasledujúcich dôb, medzi ktorými bol prepustený. Z ustanovení smernice o návrate ani z jej systematiky či odôvodnení nevyplýva, či sa tieto doby zaistenia musia sčítať bez výnimky alebo či a prípadne z akých dôvodov možno predchádzajúce doby zaistenia vylúčiť z výpočtu maximálnej lehoty zaistenia.

- 21 Podľa Korkein oikeus (Najvyšší súd) Súdny dvor vo svojej judikatúre k prvej otázke nezaujal, aspoň nie výslovne, konkrétne stanovisko. V rozsudku z 30. novembra 2009, Kadzovej (C-357/09 PPU, ďalej len „rozsudok Kadzovej“, EU:C:2009:741), Súdny dvor na jednej strane zdôraznil, že článok 15 ods. 5 a 6 smernice o návrate v žiadnom prípade neumožňuje prekročiť maximálnu lehotu stanovenú v tomto ustanovení (body 35 až 37 a 69), a na druhej strane zdôraznil to, že by bolo v rozpore s cieľom sledovaným odsekmi 5 a 6 tohto článku, ktorým je zaručiť rovnakú maximálnu lehotu zaistenia pre členské štáty, keby sa lehota zaistenia mohla v jednotlivých prípadoch v tom istom členskom štáte alebo medzi členskými štátmi líšiť, prípadne aj výrazne, a to v dôsledku osobitostí a okolností vlastných vnútroštátnym súdnym konaniam (bod 54). Korkein oikeus (Najvyšší súd) uviedol, že podobné dôvody svedčia v prospech jednotného výkladu v rámci pôsobnosti smernice o návrate v otázke, či by sa po sebe nasledujúce doby zaistenia, medzi ktorými bol štátny príslušník tretej krajiny, voči ktorému sa vedie konanie o odsune, prepustený, mali zohľadniť alebo nie.
- 22 V súvislosti s prvou otázkou je tiež potrebné spresniť, že ustanovenie týkajúce sa maximálnej šesťmesačnej lehoty zaistenia, ktoré je stanovené v § 127 ods. 1 zákona o cudzincoch a ktoré zodpovedá článku 15 ods. 5 smernice o návrate, sa vzťahuje na každé zaistenie cudzinca bez ohľadu na to, či sa právny základ zaistenia zakladá na práve Únie alebo na vnútroštátnom práve. Otázka, či bolo zaistenie A motivované inými dôvodmi, než sú dôvody stanovené v smernici o návrate, preto nemá v prejednávanej veci žiaden význam, hoci samotné právo Únie zrejme povoľuje vylúčenie doby zaistenia, ktoré nie je založené na smernici o návrate, na účely výpočtu maximálnej lehoty stanovenej v smernici o návrate (rozsudok Kadzovej, už citovaný, body 45 až 48). V konaní vo veci samej sa preto nemá rozhodnúť o tom, ako sa má posudzovať napríklad doba zaistenia medzi podaním žiadosti A o azyl 29. októbra 2022 a uznesením hallinto-oikeus (správny súd) z 5. januára 2023, ktorým rozhodol o návrhu na zákaz výkonu rozhodnutia (záverečná fáza prvej doby zaistenia a počiatočná fáza druhej doby zaistenia) so zreteľom na zákaz, vyplývajúci z prebiehajúceho azylového konania, ponechať osobu zaistenú na základe smernice o návrate až do určitej fázy azylového konania (najmä v prípade zjavne neopodstatnených žiadostí o azyl, uznesenie z 5. júla 2018, C a i., C-269/18 PPU, EU:C:2018:544).
- 23 V dôsledku toho Korkein oikeus (Najvyšší súd) do svojej prejudiciálnej otázky nezahrnul otázku, ako sa má pri výpočte maximálnej lehoty stanovenej v smernici o návrate zohľadniť prípadné obdobie, počas ktorého je na základe odôvodnenia rozhodnutí prijatých orgánmi zrejme, že zaistenie sa niekedy zakladalo na smernici o návrate a zároveň alebo dočasne na úplne inom základe. V každom prípade je zo skutočností v spise zrejme, že zaistenie A bolo po celý čas alebo aspoň väčšinu času založené najmä na ustanoveniach smernice o návrate.
- 24 Podľa Korkein oikeus (Najvyšší súd) je výklad článku 15 ods. 5 a 6 smernice o návrate v tom zmysle, že v situácii, ako je situácia v prejednávanej veci, by sa pri výpočte maximálnej lehoty mali zohľadniť predchádzajúce doby zaistenia, odôvodnený najmä tým, že počas týchto dôb sa zaistenie A zakladalo v podstate

na tom istom právnom dôvode, a to na zabezpečení odsunu A. Je to tak aj napriek určitým zmenám skutkových a právnych dôvodov, na ktorých sa zaistenie A zakladá. Opačný výklad by podporovala skutočnosť, že pred treťou dobou zaistenia bol A prepustený na slobodu takmer šesť mesiacov, počas ktorých nedodrжал miernejšie donucovacie opatrenie, ktoré mu bolo uložené, a to povinnosť pravidelne sa hlásiť, opustil Fínsko a odišiel do Švédska a bol z tejto krajiny vrátený do Fínska.

Druhá otázka

- 25 Vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora možno usúdiť, že členský štát je povinný zabezpečiť, aby sa súdna kontrola uvedená v článku 15 ods. 3 druhej vete smernice o návrate vykonala v každom prípade v rámci prekročenia maximálnej šesťmesačnej lehoty stanovenej v článku 15 ods. 5. To platí bez ohľadu napríklad na to, či o to výslovne požiadal orgán, ktorý predložil vec týkajúcu sa zaistenia súdu, alebo zaistený štátny príslušník tretej krajiny. V rámci tejto kontroly musí mať súd možnosť rozhodnúť z úradnej moci a nezávisle od konania zaistenej osoby o všetkých skutkových a právnych okolnostiach relevantných pre určenie toho, či je predĺženie zaistenia odôvodnené [rozsudok z 5. júna 2014, Mahdi, C-146/14 PPU, ďalej len „rozsudok Mahdi“, EU:C:2014:1320, body 49, 56, 62 a 63, pozri aj rozsudok z 8. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Preskúmanie zadržania *ex offo*), C-704/20 a C-39/21, ďalej len „rozsudok Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid“, EU:C:2022:858, bod 86]. Z judikatúry takisto vyplýva, že ustanovenia článku 15 smernice o návrate majú nielen výkladový, ale aj priamy účinok (pozri napríklad rozsudok zo 14. mája 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, bod 288). Členské štáty však majú v súlade so zásadou procesnej autonómie naďalej právomoc stanoviť postupy kontroly zaistenia, ktoré sa právom Únie neriadia (pozri rozsudok Mahdi, bod 50). Okrem toho, vzhľadom na zásadný význam veci pre posúdenie zákonnosti opatrenia, ktorým sa A zbavuje osobnej slobody, Korkein oikeus (Najvyšší súd) chce v záujme jednoznačnosti zistiť, či článok 15 ods. 3 druhá veta smernice o návrate bráni výkladu vnútroštátneho práva, ktorý začatie súdnej kontroly prekročenia maximálnej šesťmesačnej lehoty uvedenej v článku 15 ods. 5 podmieňuje návrhom v tomto zmysle podaným zaistenou osobou.
- 26 Druhá časť druhej prejudiciálnej otázky sa týka požiadaviek na lehoty, ktorým podlieha súdna kontrola uvedená v článku 15 ods. 3 druhej vete. V tomto ustanovení sa neuvádza, či sa súdna kontrola rozhodnutia správneho orgánu o prekročení maximálnej šesťmesačnej lehoty zaistenia uvedenej v odseku 5 tohto článku musí uskutočniť *ex ante*, t. j. pred uplynutím tejto maximálnej lehoty. Hoci súdna kontrola možno vykonať aj *ex post*, t. j. po udalosti, v tomto ustanovení sa nestanovuje lehota, v ktorej sa musí vykonať. Korkein oikeus (Najvyšší súd) sa domnieva, že je pomerne zrejmé, že požiadavka vyplývajúca z článku 15 ods. 2 smernice o návrate, podľa ktorej sa súdne preskúmanie uvedené v tomto článku musí uplatniť bezodkladne, by sa mala analogicky uplatniť prinajmenšom v kontexte článku 15 ods. 3 druhej vety, aby súdne preskúmanie nebolo

bezpredmetné. Potvrzuje to skutočnosť, že zaistenie a jeho predĺženie majú rovnakú povahu, pokiaľ ide o zaistenú osobu (pozri v tejto súvislosti rozsudok Mahdi, už citovaný, bod 44).

- 27 Požiadavky na lehoty stanovené v článku 15 ods. 3 druhej vete smernice o návrate, ktorým podlieha súdne preskúmanie, majú konkrétny význam najmä na posúdenie povahy a závažnosti prípadného porušenia, ku ktorému došlo vo veci samej, a jeho právnych účinkov. Ak sa súdne preskúmanie musí uskutočniť už pred prekročením maximálnej šesťmesačnej lehoty zaistenia, zdá sa, že pozbavenie osobnej slobody je bez právneho základu už od 18. septembra 2023, a to za predpokladu, že pri výpočte maximálnej lehoty sa musia zohľadniť predchádzajúce doby zaistenia. Ak je, naopak, možné vykonať súdne preskúmanie po uplynutí uvedenej maximálnej lehoty, prípadné nezrovnalosti pri pozbavení osobnej slobody sa môžu prejaviť až neskôr a môžu prípadne predstavovať menej závažné porušenie. Korkein oikeus (Najvyšší súd) sa preto rozhodol zahrnúť do svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania aj otázku časových požiadaviek, ktorým podlieha súdne preskúmanie.

Tretia otázka

- 28 V prípade, že by Korkein oikeus (Najvyšší súd) na základe odpovedí Súdneho dvora na uvedené prejudiciálne otázky dospel pri rozhodovaní vo veci samej k záveru, že súdne preskúmanie maximálnej šesťmesačnej lehoty je neregulárne a že pozbavenie osobnej slobody, ktoré z neho môže vyplývať, je nezákonné, zostáva otázka, aké požiadavky a podmienky kladie právo Únie na konkrétne dôsledky takéhoto záveru. V praxi ide o to, či mal käräjäoikeus (súd prvej inštancie) 7. decembra 2023 A prepustiť, hoci sa v tom čase považovali hmotnoprávne podmienky zaistenia za úplne splnené a hoci sa za týchto podmienok vec z procesného hľadiska riešila správne.
- 29 Článok 15 ods. 2 a 4 smernice o návrate stanovuje povinnosť prepustiť osobu, ktorej zaistenie je nezákonné. Tieto ustanovenia však nevylučujú, aspoň nie výslovne, možnosť, že chyba ovplyvňujúca podmienky zákonnosti zaistenia môže byť po súdnom preskúmaní napravená do budúcnosti, t. j. *ex nunc*, takže okamžité prepustenie by nemuselo byť nevyhnutne odôvodnené.
- 30 Nezdá sa, že Súdny dvor už vo svojej judikatúre o tejto otázke rozhodol takým spôsobom, ktorý by umožnil vyvodiť dostatočne jasnú odpoveď v tomto kontexte.
- 31 Rozsudok G. a R (rozsudok z 10. septembra 2013, ďalej len „rozsudok G. a R.“, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533) sa týkal dôsledkov nerešpektovania práva na obhajobu zaistenej osoby, najmä práva na vypočutie. Súdny dvor dospel k záveru (bod 35), že pokiaľ právo Únie nestanovuje ani podmienky, za ktorých sa musí zabezpečiť dodržiavanie práva na obhajobu štátnych príslušníkov tretích krajín s neoprávneným pobytom, ani dôsledky porušenia týchto práv, tieto podmienky a dôsledky sa určujú podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ opatrenia prijaté v tomto zmysle majú rovnakú povahu ako tie, ktoré sa vzťahujú na jednotlivcov

v porovnateľných situáciách podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie) a nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Únie (zásada efektivity). V rozsudku sa takisto spomína dôležitosť toho, či za konkrétnych skutkových a právnych okolností prípadu mohlo porušenie práva na obhajobu viesť k inému výsledku (bod 40). V bode 41 tohto rozsudku Súdny dvor okrem toho pripomína, že ak sa vnútroštátnemu súdu neprizná takáto diskrečná právomoc a stanoví sa, že akékoľvek porušenie práva na vypočutie vedie automaticky k zrušeniu rozhodnutia o predĺžení zaistenia a zrušeniu zaistenia, hoci takáto chyba by v skutočnosti nemusela mať vplyv na toto rozhodnutie o predĺžení a zaistenie by mohlo spĺňať hmotnoprávne podmienky stanovené v článku 15 smernice o návrate, hrozí narušenie potrebného účinku tejto smernice

- 32 Z úvah uvedených v tomto rozsudku vyplýva, že vnútroštátny súd má diskrečnú právomoc posúdiť potrebu okamžitého prepustenia v prípade procesnej chyby zistenej v rámci súdneho preskúmania vykonaného *a posteriori* a riadne v tomto čase. Existenciu takejto diskrečnej právomoci v situácii, aká nastala v tomto prípade, by potvrdzovala aj skutočnosť, že prepustenie zaistenej osoby len na základe predchádzajúceho procesného pochybenia, aj keď boli splnené hmotnoprávne podmienky zaistenia, by v zásade nebránilo orgánom v tom, aby túto osobu krátko po prepustení opäť zaistili. Pokiaľ však ide o rozsudok vo veci G. a R., Korkein oikeus (Najvyšší súd) upozorňuje na skutočnosť, že bol vydaný v kontexte, v ktorom sa procesná chyba nezakladala na výslovnom ustanovení smernice o návrate, a preto nie je jasné, do akej miery možno podobný výklad diskrečnej právomoci súdu uskutočniť v kontexte, v ktorom by sa prípadná procesná chyba zakladala na priamo uplatniteľných ustanoveniach článku 15 smernice o návrate. Okrem toho, v už citovanom rozsudku Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid Súdny dvor rozhodol, že ak sa ukáže, že podmienky zákonnosti zaistenia stanovené v smernici o návrate neboli alebo už nie sú splnené, dotknutá osoba musí byť okamžite prepustená (bod 79), čo zrejme naznačuje veľmi širokú povinnosť prepustenia. Je však možné, že v tomto kontexte sa výraz „podmienky zákonnosti“ vzťahuje na hmotnoprávne podmienky zaistenia, a to aj vzhľadom na povahu ustanovení smernice o návrate uvedených v bode 76 uvedeného rozsudku.
- 33 Otázka znie, aké sú požiadavky a rámcové podmienky stanovené právom Únie na posúdenie dôsledkov procesných chýb, ktoré môžu mať vplyv na zákonnosť pozbavenia osobnej slobody A. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje Korkein oikeus (Najvyšší súd) za predmet výkladu otázku, či mal käräjäoikeus (súd prvej inštancie) 7. decembra 2023 A prepustiť, hoci sa v tom čase považovali podmienky zaistenia za splnené.
- 34 Nakoniec Korkein oikeus (Najvyšší súd) v záujme jasnosti uvádza, že aj keby v priebehu konania došlo k odsunu A alebo k ukončeniu pozbavenia osobnej slobody, ktorému je vystavený, z iných dôvodov, prejudiciálne otázky položené v tomto konaní by tým nestratili svoju relevantnosť. Podľa vnútroštátnej judikatúry má totiž osoba, ktorej bolo uložené opatrenie s pozbavením slobody,

právo získať stanovisko k zákonnosti tohto opatrenia s pozbavením slobody, a to aj keď počas odvolacieho konania dosiahne prepustenie. V prejednávanej veci je na určenie, či bolo pozbavenie osobnej slobody A po celý čas zákonné, v zásade potrebné získať odpoveď na všetky položené prejudiciálne otázky. Ak by Korkein oikeus (Najvyšší súd) musel o týchto otázkach výkladu smernice o návrate rozhodnúť bez prejudiciálneho rozhodnutia Súdneho dvora, požiadavka jednotného výkladu smernice o návrate v rôznych členských štátoch by nemusela byť splnená.

Prejudiciálne otázky

35 Korkein oikeus (Najvyšší súd) sa po tom, ako dal účastníkom konania možnosť vyjadriť sa k obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, rozhodol prerušiť ďalšie konanie a podať na Súdny dvor, podľa článku 267 ZFEÚ, návrh na začatie prejudiciálneho konania o nasledujúcich otázkach:

1. a) Má sa článok 15 ods. 5 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území, vykladať v tom zmysle, že pri výpočte maximálnych lehôt zaistenia uvedených v tomto článku sa musia zohľadniť všetky predchádzajúce doby zaistenia? Ak takáto povinnosť neexistuje vo všetkých prípadoch, aké aspekty by sa mali zohľadniť pri určovaní, či by sa pri výpočte maximálnych lehôt mala zohľadniť dĺžka predchádzajúcej doby zaistenia?

b) Predovšetkým, ako sa má posudzovať situácia za okolností ako vo veci samej, v ktorých na jednej strane hlavný právny základ zaistenia, a to zabezpečenie odsunu neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny, zostal v podstate rovnaký, ale na druhej strane boli na podporu nového zaistenia uvedené čiastočne nové skutkové a právne dôvody, dotknutá osoba medzi dobami zaistenia vycestovala do iného členského štátu, z ktorého bola vrátená do Fínska, a medzi skončením predchádzajúcej doby zaistenia a novým zaistením takisto uplynulo niekoľko mesiacov?

2. a) Bráni článok 15 ods. 3 druhá veta smernice 2008/115/ES vnútroštátnej právnej úprave, ktorá podmieňuje začatie súdneho preskúmania prekročenia maximálnej šesťmesačnej lehoty žiadosťou zaistenej osoby?

b) Musí byť súdne preskúmanie uvedené v článku 15 ods. 3 druhej vete smernice 2008/115/ES, ktoré sa týka rozhodnutia správneho orgánu o prekročení pôvodnej maximálnej šesťmesačnej lehoty zaistenia, vykonané pred dosiahnutím tejto maximálnej lehoty, a ak nie, musí byť v každom prípade vykonané bezodkladne po rozhodnutí tohto správneho orgánu?

3. Vyplýva z absencie súdneho preskúmania uvedeného v článku 15 ods. 3 druhej vete smernice 2008/115/ES v súvislosti s prekročením maximálnej šesťmesačnej lehoty zaistenia uvedenej v článku 15 ods. 5 povinnosť

prepustiť zaistenú osobu, aj keď sa v čase vykonania tohto oneskoreného súdneho preskúmania zistí, že sú splnené všetky hmotnoprávne podmienky zaistenia a že vec bola následne predmetom riadneho procesného postupu? Ak v takejto situácii neexistuje povinnosť automatického prepustenia, aké aspekty práva Únie sa majú zohľadniť pri určovaní dôsledkov oneskoreného súdneho preskúmania, najmä za okolností, o aké ide vo veci samej?

Korkein oikeus (Najvyšší súd) rozhodne vo veci po tom, ako mu bude doručené rozhodnutie vo veci návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

KORKEIN OIKEUS (Najvyšší súd)

[*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT